

In dit nummer

- Nieuw in Wageningen: de WOT Natuur & Milieu
- Kennisbasis geeft antwoord op de vragen van de toekomst
- Kunnen we sturen op een duurzame plattelandsontwikkeling?
- Natuurbalans 2005 in concept gereed
- Symposium 'Krijgt het Landschap de Ruimte?'
- Bepalen kosteneffectiviteit natuurbeleid weer een stap dichterbij

Wot's new is een uitgave van de eenheid WOT Natuur & Milieu, onderdeel van Wageningen UR. Deze Nieuwsbrief bevat informatie over alle wettelijke onderzoekstaken natuur en milieu.

Redactie: Bram ten Cate,
WOT Natuur & Milieu
Postbus 47, 6700 AA Wageningen
Tel. (0317) 47 78 44
E-mail: info@nbp-wageningen.nl
Internet: www.wotnatuurenmilieu.wur.nl

Abonnement

Aan- of afmelden voor de Nieuwsbrief kan uitsluitend via bovenstaand mailadres. Informatie uit deze Nieuwsbrief mag worden overgenomen mits de bron wordt vermeld.

Nummer 2 van de Nieuwsbrief verschijnt in augustus 2005

Nieuw in Wageningen: de WOT Natuur en Milieu

Geert van Duinhoven

Het was voor buitenstaanders misschien niet altijd even duidelijk hoe het nu zat. Er is een Natuurplanbureau, vestiging Wageningen, het Milieu- en Natuurplanbureau, en dan nog Alterra en het RIVM. Er komen interessante rapporten uit deze instituten maar hoe zit het nu allemaal precies in elkaar? Nu daar ook nog eens de term WOT bij komt, is het tijd dat WOT-baas Paul Hinssen een en ander eens verduidelijkt.

Natuurbeleid is, net als bijna ieder beleids-terrein, afhankelijk van veel informatie. Politici en beleidsmakers kunnen hun werk niet doen als ze niet voortdurend juiste en actuele informatie hebben over de toestand van de natuur. Dus is er een infrastructuur opgezet zodat die benodigde kennis wordt geleverd. Paul Hinssen erkent dat het in het verleden niet altijd even duidelijk was wie nu wat deed. Daar is verandering in gekomen. Sinds dit jaar zijn er eigenlijk twee organisaties met deze informatieleverende taak, die voortkomen uit de oude organisaties: het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) en de WOT Natuur & Milieu. Het MNP voorziet de Nederlandse regering van 'onafhankelijke evaluaties en verkenningen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en de invloed daarvan op mens, plant en dier'. Het MNP vormt hiermee de schakel tussen wetenschap, beleid en politiek. Met ingang van 1 mei 2005 is het Milieu- en Natuurplanbureau een zelfstandig planbureau, vergelijkbaar met het Centraal Planbureau, het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Ruimtelijk Planbureau. Een groot deel van het MNP zit bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in Bilthoven waar nu eenmaal veel milieu-informatie voorhanden is. Een ander deel van het MNP zit in Wageningen

waar veel ecologische kennis aanwezig is. Kortom, een organisatie op twee locaties, beide dicht bij de bron van veel wetenschappelijke kennis.

Gebaseerd op wetenschappelijk juiste kennis

Daarnaast is er de WOT Natuur & Milieu. Dit is een nieuwe organisatie die een aantal wettelijke taken uitvoert. Bijvoorbeeld, Nederland heeft zich gecommitteerd aan twee internationale comités ter bescherming van walvissen. De WOT-eenheid verzorgt de Nederlandse vertegenwoordiging en de wetenschappelijke advisering vanuit Nederland voor deze comités. Voor het College Toelating Bestrijdingsmiddelen ontwikkelt en beheert de WOT wetenschappelijke procedures en instrumentaria. Kortom, taken die de overheid moet uitvoeren en dus door iemand gedaan moet worden met kennis van zaken. Ook bijvoorbeeld de ontheffingsaanvragen voor de Meststoffenwet beoordeelt de WOT-eenheid. Maar eerlijk is eerlijk, veel taken van de WOT hebben flinke raakvlakken met het MNP. De grootste taak van de WOT Natuur & Milieu is bijvoorbeeld het leveren van kennis voor de

Natuurverkenning en de Natuurbalans. Deze rapporten geven wetenschappelijk onderbouwde informatie over het gevoerde en het uit te zetten natuur- en milieubeleid. De primaire doelgroep zijn het Kabinet en de leden van de Tweede Kamer.

Paul Hinssen is hoofd van de WOT-eenheid Natuur & Milieu. "Een belangrijke taak van ons is om te waarborgen dat de informatie die naar de ministers gaat, op wetenschappelijk juiste kennis is gebaseerd. Ik noem nog een voorbeeld. Nederland is verplicht om Brussel van voldoende informatie te voorzien rondom de toepassing van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Wij moeten er voor zorgen dat die informatie er komt, correct is en zo volledig mogelijk is. Wij zetten daarvoor onderzoek uit en sturen mensen aan om die gegevens te leveren. Dat maakt het ook meteen duidelijk waarom wij in Wageningen zitten. Hier zitten nu eenmaal de mensen die bij uitstek deze kennis kunnen leveren. Maar het kan ook zo zijn dat wij anderen vragen om informatie te leveren. Zo kunnen wij ook de Particuliere Gegevensleverende Organisaties, van oudsher leveranciers van informatie over soorten, bij deze taak betrekken."

Keuringsinstituut

Hinssen ziet het als zijn taak om vooral onafhankelijk te zijn in het werk. "Dat heeft veel te maken met de ontstaansgeschiedenis van de WOT-eenheid. Vroeger deden de onderzoeksinstituten ons soort werk. Maar sinds die zijn geprivatiseerd en in feite opdrachtnemers zijn van de overheid, is het niet helemaal correct om commerciële instellingen wettelijke onderzoekstaken te laten uitvoeren. Vooral daarom is de WOT Natuur & Milieu opgericht. Onafhankelijk van de instituten en volledig ten dienste van een wetenschappelijk gefundeerde informatievoorziening die wettelijk noodzakelijk is. En als je dan de WOT vergelijkt met het Milieu- en Natuurplanbureau, kun je zeggen dat het MNP het beleid evalueert en opties verkent voor de overheid en dat wij vooraf controleren of alle door ons aangeleverde informatie wel correct

en wetenschappelijk verantwoord is. Daarvoor hebben we ook een eigen certificering doorlopen. De WOT-eenheid is een soort keuringsinstituut voor natuur- en milieuinformatie."

Op de achtergrond

En dat maakt meteen ook duidelijk welke posities de twee organisaties innemen in het natuur- en milieubeleid: Het MNP op de voorgrond, en de WOT Natuur & Milieu als een intermediair op de achtergrond. Het MNP is weliswaar vooral gericht naar de overheid maar geeft in haar adviezen natuurlijk ook wel aan hoe het staat met de natuur; wat er zou kunnen verbeteren, wie wat zou moeten doen, welke rol de natuurbeschermingsorganisaties hebben, welke vormen van natuurbeheer het meest geschikt zijn. Kortom, adviezen waar niet alleen de minister van landbouw op zit te wachten.

De WOT echter zal zich veel meer op de achtergrond bewegen. Hinssen: "Ik denk dat het goed is dat mensen weten dat wij bestaan en dat ze weten wat we doen. Niet omdat ze ons nu zo vaak tegen zullen komen of rapporten van ons lezen maar meer dat mensen beseffen: het is goed dat er een organisatie is die vanaf een onafhankelijke positie de wetenschappelijke informatie beoordeelt en de kwaliteit er van waarborgt zodat het beleid hierop kan vertrouwen bij het maken van keuzen."

Kennisbasis geeft antwoord op de vragen van de toekomst

Hans Farjon

Om Wageningen UR voor te bereiden op de vragen van de toekomst is er naast beleidsondersteunend onderzoek ook onderzoek voor de zogenaamde kennisbasis. Dit Kennisbasis-onderzoek is de schakel tussen fundamenteel onderzoek van de universiteit en de kennis-toepassing in de maatschappij, dus ook voor toepassing bij wettelijke onderzoekstaken. De WOT Natuur & Milieu is hierbij essentieel.

Binnen de kennisbasis zijn negen thema's onderscheiden, waarvan thema 1 zich richt op de kennisontwikkeling voor duurzame ontwikkeling van de groenblauwe ruimte. De trekker van dit thema is Paul Opdam (Alterra). Het onderzoek in thema 1 is gestart in 2004. In de WOT-overeenkomst 'Planbureaufuncties' is vastgelegd dat binnen thema 1 jaarlijks 575 000 euro beschikbaar is om de kennisbasis van deze planbureaufunctie te versterken. Het beheer van dit onderdeel van de kennisbasis is ondergebracht in een apart programma binnen de WOT Natuur & Milieu.

In 2004 heeft de kennisbasis een pragmatische start gemaakt door de programmagelden vooral te gebruiken voor contrafinanciering van Europese projecten en voor BSIK-projecten (Besluit Subsidies Investerings in de Kennisinfrastructuur). Voor 2005 hebben we vooral gelet op de relevantie

voor de planbureaufuncties natuur en milieu. In totaal zijn 14 projecten gestart met een totale begroting van 1,9 miljoen euro, waarvan de kennisbasis planbureaufuncties 30% meefinanciert. Op twee punten hebben we een leemte geconstateerd, namelijk het gamma-onderzoek en de ontwikkeling van het model-instrumentarium. Om dit onderzoek te versterken, zijn enkele projecten begonnen die zonder contrafinanciering worden uitgevoerd. Het is de bedoeling om in de komende jaren de kennisvraag van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) meer leidend te laten zijn dan tot nu toe. Nog voor de zomer moet dit de vragen voor 2010 opleveren.

